

ВИДИ ВИКОРИСТАННЯ І ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ САКРАЛЬНИХ ПЛОЩ ВІДПОВІДНО ДО УКРАЇНСЬКИХ І ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗАКОНІВ

© Сіверс М. В., 2015

У статті запропоновано до розгляду проблему ідентифікації архітектурно-містобудівного поняття “сакральна площа”. Порівнюючи будівельні закони України з європейськими будівельними законами, на прикладі Німеччини, визначено умови функціонального використання міських територій. На основі визначених законом будівельних норм, розкрито особливості функціонального аналізу територій, призначених для відправлення релігійного культу.

Ключові слова: сакральна площа, функціональний аналіз, законодавство, містобудівний кодекс, зонінг

Постановка проблеми

Уважний розгляд сакральних площ згідно з основними критеріями: архітектурні, будівельно-технічні вимоги, транспорт, оточення і ландшафт тощо, був би неповним, і є недостатнім без їх поглибленого дослідження згідно з функціональними особливостями. Передусім, з огляду на те, що “сакральна площа”, займаючи особливе положення в структурі міста і його образі, має, окрім інших вимог до неї, втілити своє власне функціональне призначення, яке істотно залежить від функціонального оточення. Таким чином, одне з важливих завдань, яке треба вирішити при створенні сакральної площі, полягає в гармонійному поєднанні одна з одною функцій, які, за необхідності, можуть бути поєднані, змінені або доповнені так, щоб сакральна площа доцільно увійшла в функціональну тканину міста.

З цієї причини, на сучасному етапі, вважаємо за необхідне зробити ретельний функціональний аналіз соборів, їх площ і прилеглої території тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Необхідність такого аналізу також виникає з огляду на останні події і зміни в українському містобудівному законодавстві. Новий “Містобудівний Кодекс України”, який прийнятий за основу 30.06.2010 року [1], вводить в містобудівну і архітектурну практику терміни “зонінг” і “функціональна зона”, закликаючи, таким чином, на законодавчому рівні проводити оцінку будівельних проектів згідно з їхньою функціональною інтеграцією в міську тканину. Тим самим, зроблено крок у напрямку, що наближує до системи демократичного зважування різних зацікавлених інтересів. Використання земельних ділянок і окремих будівельних об’єктів під цілі і потреби релігійних громад і організацій, в тому числі при створенні предмета нашого дослідження – кафедральних соборів і їхніх сакральних площ, зважаючи на те, яку значну частину міського простору вони займають, – повинно знайти відповідне за цінністю і значенням місце в цій системі.

Формулювання мети статті

На сучасному етапі розвитку українських міст треба з’ясувати, які “функції” міста взагалі є в наявності, які функції в сучасній містобудівній практиці відіграють важливі ролі, як ці функції взаємодіють одна відносно одної, які функції на визначених міських територіях є прийнятними або, навпаки, неприпустимими, і нарешті – як саме сакральні будівлі та сакральні площі повинні гармонійно відповідати сучасним функціональним умовам міста.

Виклад основного матеріалу

1. Види використання / Функціональне призначення сакральної площі

Коли ми визначаємо використання певної території в містобудівному розумінні, то це, передусім, є визначення функціонального призначення земель і земельних наділів, а саме – змістовний опис землекористування. Ми, однак, не визначаємо право на використання на певній ділянці або ж взагалі правоволодіння.

На жаль, у пострадянському просторі, а, отже, і в Україні це все ще досі плутають, промивають, піддаючи спекуляціям невідповідної інтерпретації. Через ці непорозуміння впливають неправильні висновки про те, що у, так би мовити, “вільному” суспільстві зі своєю власністю можна робити і дозволено робити все, що заманеться. Однак це не так. У розумінні Канта – свобода є лише до тих пір свобода, поки вона не обмежує свободу інших. Це стосується, з відповідними змінами, до всіх міських функцій, до всіх міських земель, а також їх власників, чи то для державних службовців, чи церковних сановників (див. сакральні площі), агентів з нерухомості, земельних спекулянтів, тобто – всіх тих, хто бере участь у міському розвитку. У західній практиці містобудування пошук взаємодії міського розпланування з функцією розкрив себе як простий і зрозумілий у використанні інструмент. Аналіз та визначення функцій тут являють собою те необхідне ядро, яке є, принаймні, так само важливим, як поняття будівельного об'єму, будівельної площі і транспортних коридорів.

Як визначити поняття сакральної площі в розумінні функціонального призначення? Чи є ця площа простором перед собором, який повинен привернути увагу перш за все на будівлю собору? Чи є сакральна площа місцем збирання парафіян перед церковною службою та у святкові дні? Загальноміським місцем перебування і відпочинку з екологічною функцією? Простором, який створює собою необхідні відстані між прилеглими і сусідніми будівлями? Чи є сакральна площа туристичною принадою, а отже, чи несе, передусім, туристичну функцію? Є цей простір частиною загальноміської транспортної інфраструктури, тобто зумовлює транспортну функцію? Є порожнім простором або “будівельною спорудою” зі значною кількістю різних технічних і будівельних надземних та підземних споруд?

Відповідь, ймовірно, очевидна: сакральна площа є все разом і щось від усього. Через те, що сакральна площа являє собою унікальний конгломерат накладання багатьох функцій, її позиція з містобудівної точки зору є визначною (або принаймні призначена і повинна такою бути), і саме тому сакральна площа та її містобудівне оточення підлягають ретельному комплексному функціональному аналізу.

2. Зони функціонального призначення відповідно до нового Містобудівного кодексу України.

Визначаючи існуючі типи функціонального призначення міських територій в українському будівельному законодавстві, насамперед проаналізовано щойно створений новий Містобудівний кодекс щодо наявності в його змісті нормативних або регулюючих статей відносно функціонального зонування і допустимості розміщення в них об'єктів того чи іншого типу функціонального призначення. Особливо, чи наявне таке законодавче регулювання для об'єктів релігійного призначення – тобто сакральних будівель і сакральних площ зокрема. Наступні функціональні зони наведено у кінцево-визначеному списку Кодексу. На основі затвердженої містобудівної документації в межах території населеного пункту встановлюються такі зони:

1) зони громадсько-ділової та комерційної діяльності, де розміщуються об'єкти: громадсько-го, ділового і комерційного призначення загальноміського та районного значення;

2) житлові зони, де розміщуються об'єкти: багатоповерхової житлової забудови; середньоповерхової житлової забудови; малоповерхової житлової забудови; котеджної (садибної, дачної) забудови; змішаної забудови.

3) виробничі зони, де розміщуються промислово-виробничі об'єкти: з екологічними обмеженнями; які не мають екологічних обмежень; малого та середнього бізнесу; сільськогосподарських підприємств;

4) зони невиробничої діяльності, де розміщуються: лікувально-профілактичні заклади; об'єкти наукового обслуговування та підготовки кадрів для наукових закладів та спеціальних

навчальних закладів, загальноосвітніх і вищих навчальних закладів, проектних організацій; спортивні комплекси загальноміського та районного значення; соціальні заклади;

5) зони спеціального призначення, де розміщуються: об'єкти оборони; об'єкти зовнішнього транспорту, зокрема повітряного; кладовища; зони в межах червоних ліній мережі вулиць та доріг;

6) комунально-складські зони, де розміщуються: об'єкти комунального господарства, пожежні депо; склади, бази;

7) зони рекреації, які охоплюють: міські ліси; лісопарки; міські парки, сквери, бульвари, набережні; зелені насадження спеціального призначення; зони перспективної забудови.

Для подальшого розуміння деталізації допустимих будівель, споруд і типів функціонального призначення Кодекс делегує до “місцевих правил забудови”, тобто до відповідних містобудівних муніципальних управлінь на місцях, в яких за задумом повинні змістовно уточнювати деталі функціонального зонування тієї чи іншої території того чи іншого міста. Схвально. Але якщо в Німеччині будівельні норми і правила мають рівну і беззаперечну дію у всіх федеральних землях, незалежно від бажань місцевих органів влади, то в Україні, за повноважень місцевих органів, пояснення тих чи інших деталей Містобудівного кодексу набувають найрізноманітніших інтерпретацій залежно від бажань місцевих керівних структур. Й інструментарій щодо регулювання та контролю виконання розпоряджень Кодексу по окремих містах – чи це Київ, Харків, Донецьк, Одеса, Львів, чи будь-яке інше місто, – або не існує зовсім або не має відповідних впливових важелів дії.

Так само аналіз актуальних державних будівельних норм (ДБН) та супутніх документів, наприклад, підручника до ДБН В.2.2-9-99 [2] з проектування культових будинків і споруд різних конфесій, – не дають жодної відповіді на питання, – як повинні вписуватись сакральні споруди і сакральні площі в функціональну структуру міста, і де відповідна релігійна функція в тій чи іншій зоні функціонального призначення є прийнятною або навпаки – ні [3].

Загалом можна констатувати, що відповідно до українського законодавства сакральні будівлі і їх споруди (якщо вони, наприклад, уже не створені) припустимі тільки в таких зонах:

- 1) зони громадсько-ділової та комерційної діяльності і
- 2) зони невиробничої діяльності.

Адже тільки в пунктах про ці функціональні зони в законодавчих документах і рекомендаціях будівельного сектора є згадування про об'єкти релігійного призначення.

Для релігійних культових функцій і об'єктів, тобто і для сакральної площі, новий Кодекс дає лише узагальнене розмите та побічне посилання до розділу “Історичні міста” [1]:

Для історичних населених місць визначаються зони, щодо яких встановлюється спеціальний режим використання відповідно до законодавства про охорону культурної спадщини:

- 1) історичні ареали історичних населених місць;
- 2) землі історико-культурного призначення;
- 3) зони охорони пам'яток культурної спадщини.

Але і тут, можна припускати, йдеться лише про культові об'єкти, що вже існують у певному історичному місці з багатою давньою культурою. Що ж робити з новими містами та культовими місцями – вичерпної або навіть часткової відповіді немає.

Оскільки сакральна площа займає або має займати важливе місце в соціально-функціональній системі того чи іншого міста, і тому, що така площа в особливій мірі повинна впливати на своє функціональне оточення, ми потребуємо або, так би мовити, “червону лінію” дослідження, або своєрідну методологічну матрицю, в якій поетапно накладатимуться одна на одну всі виділені для дослідження важливі функції, з подальшим розміщенням у цій структурі сакральної площі, і проведенням подальшої оцінки отриманої моделі.

Саме необхідність створення подібної матриці закликає для пошуку відповідних для цього підходів до закордонної містобудівної практики. У цьому контексті для вивчення обрано Німеччину, оскільки з найближчих сусідів саме Німеччина демонструє багаторічну традицію певної правової стабільності та високого рівня правового регулювання.

3. *Зони функціонального призначення відповідно до німецьких будівельних норм і правил.*

У німецькому будівельному законодавстві (BauGB) ділянки передбачені під будівництво класифікуються згідно з їхнім будівельним функціональним призначенням таким чином [4]:

1. Райони, передбачені для невеликих поселень (WS)
2. Райони виключно житлової забудови (WR)
3. Райони переважно житлової забудови (WA)
4. Райони збереження житлової забудови (WB)
5. Райони сільського та лісогосподарського призначення (MD)
6. Райони змішаної забудови (MI)
7. Райони зосередження торговельних і адміністративних об'єктів (MK)
8. Райони для розміщення підприємств малого та середнього бізнесу (GE)
9. Райони промислової забудови (GI)
10. Райони, які використовуються з метою рекреації (SO).

Райони, передбачені для невеликих поселень слугують переважно для розміщення невеликих поселень, зокрема житлові будівлі з відповідними підсобними садово-городніми ділянками. Допустимими є:

1. Невеликі поселення, серед них і житлові будівлі з відповідними підсобними садово-городніми ділянками і допоміжними сільськогосподарськими підприємствами та садово-городні підприємства,
2. Призначені для обслуговування району магазини, бари і ресторани, а також ремісничі підприємства, що не створюють перешкод.

Як виняток можуть допускатися: інші житлові будівлі, які мають не більше двох квартир; будівлі, що використовуються в релігійних, культурних, соціальних, оздоровчих та спортивних цілях; бензоколонки; комерційні підприємства, які не створюють перешкод.

Райони виключно житлової забудови слугують для проживання. Допустимими для розміщення є житлові будівлі. Як виняток можуть допускатися: магазини і ремісничі підприємства, що не створюють перешкод, які служать задоволенню повсякденних потреб населення району, а також малі підприємства; споруди для соціальних цілей, а також споруди для задоволення потреб населення району в релігійних, культурних, оздоровчих і спортивних цілях.

Райони переважно житлової забудови слугують переважно для житлової забудови. Допустимими є: житлові будівлі; магазини, бари і ресторани, що обслуговують район, а також ремісничі підприємства, які не створюють перешкод; споруди для релігійних, культурних, оздоровчих і спортивних цілей. Винятками можуть бути: готелі; комерційні підприємства, що не створюють перешкод; садово-городні підприємства; бензоколонки.

Райони збереження житлової забудови – це райони переважно забудовані, які на підставі здійснення житлового користування і наявних споруд володіють особливою своєрідністю і в яких з урахуванням цієї своєрідності слід зберігати та розвивати житловий вид користування. Райони збереження житлової забудови слугують переважно для проживання; їх використовують також для розміщення комерційних підприємств і інших споруд, якщо ці підприємства та споруди сумісні з особливою своєрідністю району житлового використання.

Допустимими є: житлові будівлі; магазини, бари і ресторани, які обслуговують район, а також ремісничі підприємства, що не створюють перешкод; інші комерційні підприємства; ділові та офісні будівлі; споруди для релігійних, культурних, оздоровчих і спортивних цілей.

Винятками можуть бути: споруди для центральних адміністративних організацій; розважальні установи, оскільки вони, з огляду на їхнє функціональне призначення або розміри, не належать до припустимих тільки в районах зосередження торговельних і садово-городніх підприємств; бензоколонки.

Райони сільсько- та лісогосподарського призначення слугують для розміщення господарських будівель і споруд сільсько- та лісогосподарських підприємств, проживання та розміщення комерційних підприємств, що не створюють особливих перешкод, а також ремісничих підприємств, що слугують для постачання району. Потрібно насамперед враховувати інтереси сільсько- і лісогосподарських підприємств, зокрема і можливості їх розвитку.

Допустимими є: господарські будівлі та споруди сільсько- і лісгосподарських підприємств та належні до них квартири й житлові будівлі; невеликі поселення, зокрема житлові будівлі з відповідними підсобними садово-городніми ділянками і допоміжними сільськогосподарськими підприємствами; інші житлові будівлі; підприємства для обробки та переробки і для зберігання сільсько- та лісгосподарської продукції; підприємства роздрібної торгівлі, бари і ресторани, а також готелі; інші комерційні підприємства; споруди для місцевих органів адміністрації, а також релігійних, культурних, оздоровчих і спортивних цілей; садово-городні підприємства; бензоколонки.

Винятками можуть бути розважальні установи.

Райони змішаної забудови слугують для проживання та розміщення комерційних підприємств, які не створюють істотних перешкод для проживання.

Допустимими є: житлові будівлі; ділові та офісні будівлі; підприємства роздрібної торгівлі, бари і ресторани, а також готелі; інші комерційні підприємства; споруди для місцевих органів адміністрації, а також релігійних, культурних, оздоровчих і спортивних цілей; садово-городні підприємства; бензоколонки; розважальні установи, розташовані в тих частинах району, для яких характерні переважно комерційні підприємства.

Райони зосередження торговельних і адміністративних об'єктів слугують переважно для розміщення торговельних підприємств, а також центральних установ економіки, адміністрації та культури.

Допустимими є: ділові та офісні будівлі; підприємства роздрібної торгівлі, бари і ресторани, а також готелі та розважальні установи; інші комерційні підприємства, що не створюють істотних перешкод; споруди, які використовуються в релігійних, культурних, оздоровчих і спортивних цілях; бензоколонки, розміщені разом з паркувальними майданчиками і гаражами; квартири для охоронного та обслуговуючого персоналу, а також для власників та керівників підприємств; інші квартири відповідно до положень, встановлених планом забудови.

Винятками можуть бути: бензоколонки; квартири.

Райони для розміщення підприємств малого та середнього бізнесу слугують переважно для розміщення необтяжливих для району комерційних підприємств.

Допустимими є: комерційні підприємства будь-якого виду, складські будівлі, складські майданчики і публічні підприємства; ділові, офісні та адміністративні будівлі; бензоколонки; споруди для спортивних цілей.

Винятками можуть бути: квартири для охоронного та обслуговуючого персоналу, а також для власників та керівників підприємств, які належать до комерційного підприємства і підпорядковуються йому за площею та масою будівлі; споруди, що використовуються в релігійних, культурних, соціальних і оздоровчих цілях; розважальні установи.

Райони промислової забудови слугують виключно для розміщення бізнесу, передусім таких підприємств, які неприпустимі в інших районах.

Допустимими є: комерційні підприємства будь-якого виду, склади, складські майданчики і публічні підприємства; бензоколонки.

Винятками можуть бути: квартири для охоронного та обслуговуючого персоналу, а також для власників та керівників підприємств, які належать до комерційного підприємства і підпорядковуються йому за площею та масою будівлі; споруди, які використовуються в релігійних, культурних, соціальних і оздоровчих цілях.

Районами, які використовуються з метою рекреації, вважаються насамперед райони, передбачені для недільного відпочинку, відпускнуго відпочинку, майданчиків для кемпінгу.

Для районів, що використовуються в цілях рекреації, повинні бути описані і встановлені цільове призначення та вид користування.

У районах, передбачених для недільного відпочинку, допускаються споруди у вигляді котеджів. Допустима площа будинків недільного відпочинку обмежена специфікою району, з урахуванням ландшафтної ситуації.

У районах, передбачених для будинків відпускнуго відпочинку, допускаються будинки, які на підставі свого розташування, розмірів, оснащення, інженерних комунікацій і постачання придатні для перебування з метою відпочинку, щоб переважно тривало слугувати для відпочинку мінливого кола осіб.

У районах, передбачених для майданчиків для кемпінгу, допускаються площадки для кемпінгу і майданчики для розбивки наметів.

Інші райони. Поняття районів особливого призначення визначено і закріплено для тих територій, які істотно відрізняються від усіх названих вище районів забудови. Іншими районами насамперед вважають: курортні райони; райони, передбачені для розміщення магазинів; райони, передбачені для центрів роздрібної торгівлі та торговельних підприємств великої площі; райони для проведення ярмарків, виставок і конгресів; території вищих навчальних закладів; території лікарень; території портів; райони будівель і споруд, призначених для наукових досліджень, розвитку та використання у сфері поновлюваних джерел енергії, таких як вітряна і сонячна енергії.

Торгові центри. До торгових центрів належать: власне торгові центри; підприємства роздрібної торгівлі великої площі, які з причин свого виду, розташування або розмірів не тільки побічно можуть впливати на містобудівний розвиток і порядок; інші торговельні підприємства великої площі, якщо загальна площа їх поверхів перевищує 1500 кв. м.

Отже, в німецьких правилах і нормах будівництва ми знаходимо цілком конкретну відповідь щодо прийнятності обраного в цьому дослідженні типу функціонального призначення – тобто культового або релігійного, в міських зонах різного використання. Окрім того, ми отримуємо основу для розуміння й аналізу того, з якими іншими спорудами і функціями є принципово сумісними або не сумісними сакральні площі.

У результаті викладених думок та аналізу з викладених пунктів вище 1–3, тепер можна скласти функціональний аналіз відносно об'єкта нашого дослідження – сакральних площ.

4. Допустимість сакральних об'єктів в різних зонах функціонального призначення.

Для церковних будівель і споруд – соборів і соборних (в значенні “сакральних”) площ, містобудівні цілі розвитку міста, села і країни, зокрема і принципи архітектурного та міського планування знаходять своє застосування.

Можливість і допустимість зведення в тому чи іншому місці соборів і соборних площ не засновується виключно на праві власності, церковних планах і цілях їх управлінських структурах (епархії і т.п.) або на основі бажань і фінансових спроможностей, і відповідного тиску, благодійників та спонсорів.

У табл. 1 відповідно до аналізу німецького будівельного закону і супутніх документів надано огляд того, в яких функціональних зонах нове будівництво соборів (церков) і соборних площ (церковних площ) є доречним або, навпаки, не допустимим. Утім, вона не претендує на повноту або остаточність для містобудівного дослідження з урбаністичним підходом, для якого рекомендовано надані результати піддавати критеріям більш поглибленого розгляду.

Таблиця 1

Допустимість об'єктів культового призначення в різних за функціональністю міських зонах

Функціональна зона	Умовне позначення (згідно з Німецьким будівельним законом)	Допустимо	Допустимо як виняток	Не допустимо
Зона малоповерхового індивідуального будівництва	WS		X	
Виключно житлова зона	WR		X	
Загальна житлова зона	WA	X		
Особлива житлова зона	WB	X		
Сільські зони	MD	X		
Зона змішаної забудови	Mi	X		
Центральна адміністративна зона	MK	X		
Підприємницька територія	GE		X	
Промислова територія	Gi		X	
Територія особливого призначення	S			X
Зона особливого призначення з функцією відпочинку	So			X
Інші зони особливого призначення	So			X

Висновки і рекомендації

Щодо нового будівництва соборів і з ними пов'язаних будівель та споруд сакральних площ, можна зробити такі висновки:

Собор і його площа (сакральна площа) як будівля і як споруда, в окремих випадках є не допустимим для розташування, коли за своєю кількістю, розташуванням, об'ємом або функцією вони протидіють своєрідності району будівництва. Вони також є не допустимими, якщо негативні фактори їх впливу або негативне втручання, які властиві собору безпосередньо або його оточенню, є неприйнятними, або якщо собор і соборна (сакральна) площа самі піддаються негативним впливам.

Так само, як для всіх інших споруд, але більшою мірою для соборів (церков) і їхніх площ суттєво те, що їх возведення, реконструкція, розширення і перетворення повинні мати вичерпне містобудівне обґрунтування.

Це обґрунтування або правомочність розташування сакральних будівель і сакральних площ не повинні цілком і до найменших деталей охоплювати всю систему містобудівного розпланування. Обґрунтування може обмежуватись суттєвими, ключовими пунктами розпланування. Але такі основні пункти повинні бути викладені та обговорені в планувальному процесі. Не може проводитись лише загальний опис традиційних канонічних догматів, архітектурних форм, стилістичних особливостей або, взагалі, суто політичних бажань. Ухилення від функціонального аналізу навколишнього середовища і функціонального обґрунтування будівельних дій призведе до розпланувальних конфліктів і, нарешті, до неприйняття об'єкта будівництва населенням.

1. Проект Містобудівного кодексу України. Номер, дата реєстрації: 6400 від 18.05.2010
2. Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення: ДБН В.2.2-9-99. – Вид. офіц. – К., 2010. – 59 с. 3. Куцевич В. В. Культові будинки та споруди різних конфесій / за ред.. В. В. Куцевича. – Київ: ЗНДІЕП, 2002. – 115 с. 4. Baugesetzbuch: mit Immobilienwertvermittlungsverordnung, Baunutzungsverordnung, Planzeichenverordnung, Raumordnungsgesetz, Raumordnungsverordnung, Deutscher Taschenbuch Verlag; Auflage: 47. Auflage (1. April 2015). – 528 S.

M. Sivers

Kyiv National University of Construction and Architecture,
Chair of Architecture and Architectural Design Basics

FUNCTIONAL ANALYSIS OF SACRED SQUARES AND THEIR SURROUNDINGS AS AN INSTRUMENT FOR URBAN PLANNING VALUATION OF LEGITIMACY OF DIFFERENT LAND USE TYPES

© Sivers M., 2015

Modern Ukrainian architecture and the sacred architecture in particular, development of the urban infrastructure, changes of transport network and traffic on city streets require an integrated approach and solution for a spatial organization of Ukrainian cities and their elements, among which sacred squares have a key value.

In this article, basic factors are revealed which have influence upon formation of cathedral squares, as well as requirements to be met upon their implementation in the modern city development based on the above factors. It's pointed out, that under new (for Ukraine) conditions of restructuring private and public relationships in the planning process, it is necessary to make an "inventory" of the used land and its functions. This will lead to a clear "scenario" for all citizens and minimize misunderstandings or speculations in the urban development process. At least the worked out matrix can be a part of a new city planning codex of Ukraine.

Also in the article, the basic outlines of reconstruction of the orthodox sacred squares of Ukraine at the present stage are considered.

The author gives a deep analysis of the Ukrainian and the German land use law and makes a comparison between both advantages and disadvantages.

As far as urban planning mechanisms, which include democratic and public discussions in the city planning process are quite new in Ukraine and the new towns planning codex of Ukraine is still under construction and needs to be elaborated, the author points out commons and differences in several Ukrainian and European codices and tries to find an example of methodological „checklist“ of possible and impossible land use mixes in the neighborhood of domes, cathedrals and sacred places.

According to the methodology, the article contains a detailed description of harmonic functions surrounding sacred places, functional mixes possible by the way of exception and inadmissible functions.

Further the author demands to rethink old socialist and post socialist practices in the procedure of making urban development decisions and demonstrates, that without functional analysis of the environment and without functional based reasons for the creation of any civil engineering objects, so the cathedrals and their squares are such objects too, the process will lead into planning conflicts, conflicts in urban reality and at least to unacceptance of the object among the citizens.

Still, as of now Ukraine does not have yet a clear integrated program of reconstruction and creation of the orthodox sacred squares.

Therefore, the author had to elaborate recommendations concerning future development of existing squares and creation of new squares in Ukrainian cities, especially the most important which are centers of political and cultural life of the country.

Key words: sacred square, methodical recommendations, reconstruction, functional analysis, legislation, urban law, zoning